

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 9.07.2021 r.

Adam Bodnar

VII.510.63.2020.PF

**Trybunał Konstytucyjny
w Warszawie**

sygn. akt P 7/20

**Wniosek uczestnika postępowania
o rozpoznanie sprawy w pełnym składzie Trybunału Konstytucyjnego**

Na podstawie art. 37 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: ustawa o TK), Rzecznik Praw Obywatelskich (RPO) wnosi o wystąpienie przez obecny skład rozpoznający sprawę pytania prawnego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego (sygn. akt P 7/20) o przekazanie jej do rozpoznania przez pełny skład Trybunału Konstytucyjnego (TK).

Uzasadnienie

1. Powołany art. 37 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy o TK stanowi, iż „Trybunał orzeka (...) w pełnym składzie w sprawach (...) o szczególnej zawłości, z inicjatywy Prezesa Trybunału, a także gdy z wnioskiem o uznanie sprawy za szczególnie zawiłą do Trybunału zwróci się skład orzekający wyznaczony do rozpoznania danej sprawy, (...) a w szczególności gdy skład orzekający zamierza odstąpić od poglądu prawnego wyrażonego w orzeczeniu wydanym w pełnym składzie”.

2. Przepis ustawy w zakresie przesłanek przekazania właściwości pełnemu składowi TK, jest zredagowany nieprecyzyjnie. Podstawową przesłanką jest „szczególna zawiałość” sprawy. Ujęcie przepisu wskazuje natomiast, że sprawą „o szczególnej zawiłości” zawsze jest sprawa (zwrot „w szczególności”), w której skład orzekający „zamierza odstąpić od poglądu prawnego wyrażonego w orzeczeniu wydanym w pełnym składzie”. Do tych przesłanek RPO odwołuje się w dalszej części uzasadnienia.

3. Z kolei okoliczność, że przepis ustawy o TK nie wskazuje wyraźnie, że uczestnik postępowania może wystąpić z takim wnioskiem, nie oznacza, że uczestnik tego nie może zrobić, a jedynie że kwestia ta nie została w ustawie uregulowana. RPO z takim wnioskiem do składu orzekającego występuje, zwłaszcza w obliczu zasadniczych powodów, które merytorycznie uzasadniają przekazanie właściwości na rzecz pełnego składu Trybunału.

4. *Po pierwsze*, RPO pragnie podnieść, że organ inicjujący błędnie zrekonstruował normy prawa unijnego i wskazał jako przedmiot kontroli takie normy prawa Unii (art. 4 ust. 3 zdanie 2 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 279 Traktatu o Unii Europejskiej), z których wcale nie wynika norma przez organ kwestionowana. Wynika ona z innych norm prawa Unii oraz z treści postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z dnia 8 kwietnia 2020 r. (C-791/19 R). W istocie zatem, jeśli Trybunał Konstytucyjny będzie rozpoznawać pytanie prawne co do meritum, faktycznie dokona kontroli konstytucyjności treści orzeczenia TSUE.

5. Tymczasem, w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2004 r. w sprawie traktatu akcesyjnego (sprawa o sygn. akt K 18/04), który został przyjęty w pełnym składzie, Trybunał jednoznacznie stwierdził, że nie może czynić przedmiotem dokonywanej przez siebie bezpośredniej oceny konstytucyjności wypowiedzi orzeczniczych Trybunału Sprawiedliwości, a dotyczy to zarówno konkretnych orzeczeń jak również – wyinterpretowanej z konkretnych orzeczeń – stałej linii orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (zob. pkt III.9.1 wyroku).

6. Gdyby zatem w niniejszej sprawie TK miał dokonywać takiej kontroli konstytucyjności, o którą prosi organ inicjujący, a nie jest w stanie jej przeprowadzić bez oceny treści postanowienia TSUE – stanowiłoby to wyraźne odstąpienie od poglądu prawnego wyrażonego w orzeczeniu TK zapadłym w pełnym składzie.

7. *Po drugie*, podobnie jak wyrok TK w powołanej sprawie traktatu akcesyjnego wydany został w pełnym składzie, w takim samym składzie zostały wydane inne orzeczenia TK fundamentalne dla określenia relacji między prawem polskim a prawem Unii Europejskiej – zwłaszcza zaś następujące wyroki: wyrok z dnia 27 kwietnia 2005 r., sygn. akt P 1/05; wyrok z dnia 24 listopada 2010 r., sygn. akt K 32/09; wyrok z dnia 16 listopada 2011 r., sygn. akt SK 45/09; wyrok z dnia 26 czerwca 2013 r., sygn. akt K 33/12.

8. W tej chwili RPO nie wie, jakie będzie orzeczenie TK w niniejszej sprawie. Lecz tego przecież nie wie również – w obecnym stadium postępowania – aktualny pięcioosobowy skład wyznaczony do rozpoznania sprawy.

9. Istnieje zatem potencjalna możliwość, że Trybunał orzeknie inaczej niż w poprzednich wyrokach, w tym nawet o niezgodności prawa Unii z prawem polskim. Skoro tak może być, to nie mógłby o tym przesądzać skład TK inny niż pełny.

10. *Po trzecie*, skoro w niniejszej sprawie istnieje potencjalna możliwość, że Trybunał Konstytucyjny orzeknie o niezgodności przepisów unijnego prawa traktatowego z polską Konstytucją, to w takim przypadku musiałby również orzec o tego konsekwencjach. Zaś **określenie skutków ewentualnego orzeczenia TK w takiej sprawie, będzie szczególnie zawile**, mając na względzie również i to, że dotyczy ona podstawowych zobowiązań państwa członkowskiego do przestrzegania prawa Unii i wiążących orzeczeń TSUE.

11. Do niniejszego wniosku, Rzecznik dołącza stanowisko z dnia 27 kwietnia 2021 r. podpisane przez 25 sędziów Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku, również wskazujących na konieczność rozpoznania sprawy przez pełny skład Trybunału.

12. Z uwagi na powyższe Rzecznik Praw Obywatelskich wnosi jak na wstępie.

(-) Adam Bodnar

(podpis na oryginale)

Załącznik: Stanowisko sędziów Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku z dnia 27 kwietnia 2021 r.